

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – De millenniumdoelen

1 maximumscore 1

Een juist argument is:

Het percentage inwoners dat minder dan \$ 1,25 per dag te besteden heeft geeft aan welk deel van de bevolking in extreme armoede leeft, terwijl het bnp per inwoner slechts een gemiddelde geeft.

2 maximumscore 2

- groep a: door burgeroorlog / een slecht functionerende overheid / politiek isolement (zijn de gegevens van deze landen niet beschikbaar) 1
- groep b: Deze landen zijn zo rijk dat er (nagenoeg) geen mensen wonen die minder dan \$ 1,25 per dag te besteden hebben (zodat de gegevens van deze landen niet zijn verzameld) 1

3 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de oppervlakte/grootte van landen op de kaart wordt bepaald door het aantal mensen dat minder dan \$ 1,25 per dag te besteden heeft.

4 maximumscore 2

Juiste argumenten zijn:

- In Afrika heerst armoede onder een groter percentage van de bevolking dan in Azië.
- In Azië is al langer sprake van (snelle) economische groei dan in Afrika (zodat te verwachten valt dat het aantal mensen dat minder dan \$ 1,25 per dag te besteden heeft in Azië op korte termijn meer zal afnemen dan in Afrika).
- In Afrika is het geboorteoverschot groter / het geboortecijfer hoger dan in Azië.

per juist argument 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Handelsverkeer in een globaliserende wereld

5 maximumscore 2

- stelling a: waar
 stelling b: niet waar
 stelling c: niet waar

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

6 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- In West-Europa is de economische integratie relatief verder gevorderd / is meer vrij transport van goederen tussen landen mogelijk dan in Azië en Oceanië 1
- zodat in West-Europa een groter deel van het handelsverkeer binnen de eigen regio plaatsvindt 1

7 maximumscore 3

- De pijlen die beide regio's uitgaan, zijn dikker dan de pijlen die de regio's binnenkomen / Voor beide regio's geldt dat de waarde van de export groter is dan de waarde van de import 1
- de regio Azië en Oceanië: industrieproducten 1
- de regio Midden-Oosten: fossiele brandstoffen 1

8 maximumscore 3

- Juiste bedrijfsonderdelen zijn: 1
 - onderzoek en ontwikkeling (R&D)
 - administratieve afdelingen/boekhouding
 - distributie/marketing
- Juiste redenen zijn: 2
 - Er is in die landen inmiddels wel voldoende hooggeschoold personeel dat deze werkzaamheden kan doen en zo'n twintig jaar geleden nog niet.
 - Door ontwikkelingen in de communicatietechnologie is het tegenwoordig makkelijker om contact te houden met bedrijfsonderdelen in het moederland/andere landen dan zo'n twintig jaar geleden.

Opmerking

Voor iedere juiste reden 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 3 – De Dolomieten

9 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- door de botsing van twee (continentale) platen 1
- de tussenliggende zeebodem met de daarop gelegen koraalriffen / het daarop gelegen (sediment)gesteente omhoog is gedrukt 1

10 maximumscore 2

Juiste beschrijvingen zijn:

- Door het bevriezen en ontdooien van water in scheurtjes wordt het gesteente uit elkaar gedrukt 1
- Door het overdag opwarmen en 's nachts weer afkoelen van het gesteente / door temperatuurswisselingen treden er spanningen in het gesteente op waardoor er barsten ontstaan / het gesteente verbreekt 1

11 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- In het voorjaar smelt veel sneeuw (oorzaak) 1
- waardoor de bodem verzadigd raakt met water (en gaat glijden) / het vele water dat langs de steile hellingen naar beneden stroomt veel bodemmateriaal kan transporteren (gevolg) 1

12 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- in de Alpen door verwering/erosie veel materiaal wordt losgemaakt 1
- dat vervolgens (door rivieren) wordt gesedimenteerd/afgezet in de Pvlakte 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – Landdegradatie in Turkije

13 maximumscore 2

De juiste aanwijzingen zijn:

- Het is een kaal landschap 1
- Er zijn veel geulen zichtbaar 1

14 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- dit deel van Turkije begrensd wordt door gebergten (oorzaak) 1
- waardoor de neerslag afkomstig van zee wordt tegengehouden / de lucht daalt (zodat er geen condensatie plaatsvindt) (gevolg) 1

Opmerking

Een antwoord waarin de landinwaartse ligging in combinatie met het geringe reliëf wordt genoemd mag goed gerekend worden.

15 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- na irrigatie het water aan het oppervlak kan verdampen 1
- waarbij zouten achterblijven / verzilting kan optreden 1

16 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Door ontbossing wordt het water niet meer goed vastgehouden (oorzaak) 1
- waardoor (bij hevige regenval) het water versneld afstroomt naar de rivieren / er meer water afstroomt naar de rivieren (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 5 – De Grasbergmijn in Papua

17 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Buitenlandse bedrijven beschikken over meer (technische) kennis om de mijn te exploiteren dan Indonesische bedrijven.
- Buitenlandse bedrijven hebben meer kapitaal tot hun beschikking dan Indonesische bedrijven.

per juiste reden

1

18 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn:

- Mondiale schaal: de ertswinning wordt uitgevoerd door een bedrijf uit een centrumland, terwijl de periferie (Indonesië) de grondstoffen levert / de gevolgen van de ertswinning worden afgewenteld op de periferie.
- Nationale schaal: het centrum (de regering in Jakarta) neemt de beslissing over de ertswinning, terwijl de gevolgen van de ertswinning worden afgewenteld op de periferie (Papua).
- Regionale schaal: door de investeringen door Freeport-McMoRan zijn Tembagapura en Timika uitgegroeid tot regionale centra, terwijl de rest van Papua daarbij achterblijft.

per juiste combinatie van ruimtelijke schaal en omschrijving van de centrum-periferieverhouding

1

19 maximumscore 2

Juiste gegevens zijn:

- Indonesië heeft geen meerderheidsbelang in de mijn (en ontvangt daardoor een kleiner deel van de winsten die in de mijn worden gemaakt).
- Er vindt geen exportvalorisatie plaats. / Het kopererts wordt elders omgesmolten (en bewerkt).
- De aanwezigheid van de mijn leidt tot weinig werkgelegenheid voor de oorspronkelijke bevolking.

per juist gegeven

1

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Een juist argument vóór de stelling is: Door de bouw van voorzieningen als scholen en een ziekenhuis kunnen de levensomstandigheden van de Papoea's verbeteren (waardoor het verschil in levensomstandigheden tussen Papua en de rest van Indonesië kleiner wordt). 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een juist argument tegen de stelling is: De winsten van de ertswinning zullen meer naar Java dan naar Papua afvloeien (waardoor het verschil in welvaart tussen Java en Papua toeneemt). 	1

Opgave 6 – Platen tektoniek in Indonesië

21	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> het type plaatgrens: divergent 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Bij dit type plaatgrens treedt het minste drukopbouw op / vindt het minste wrijving plaats 	1
22	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> op Kalimantan/Borneo 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Dit eiland ligt ver verwijderd van plaatgrenzen/breuklijnen 	1
23	maximumscore 2	
	Een juiste uitleg is:	
	<ul style="list-style-type: none"> In het noorden van Sulawesi vindt subductie plaats en in andere delen van het eiland niet (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waardoor in het noorden magma opstijgt richting het aardoppervlak en in andere delen van het eiland niet (gevolg) 	1
24	maximumscore 2	
	Een juiste uitleg is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Bij de eilanden is de onderduikende plaat nog minder diep weggedoken dan bij Sumatra (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waardoor deze plaat bij de eilanden nog niet en bij Sumatra wel voldoende gesmolten is om magmastromen richting het aardoppervlak te veroorzaken (gevolg) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 7 – Wateroverlast in de Achterhoek

25 maximumscore 2

De juiste oorzaken zijn:

- de grote verdamping / de hoge temperatuur 1
- de aanwezigheid van veel plantengroei / de grote interceptie 1

26 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- door verstening van het oppervlak de vertragingstijd korter werd / het water minder werd vastgehouden in het stroomgebied (oorzaak) 1
- waardoor het regiem onregelmatiger werd (gevolg) 1

27 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- het gebied ten oosten van Lichtenvoorde hoger ligt / ten oosten van Lichtenvoorde een heuvel ligt (oorzaak) 1
- waardoor het gebied (via beken) afwatert richting Lichtenvoorde (gevolg) 1

28 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- het water door deze maatregelen langer wordt vastgehouden / tijdelijk wordt geborgen (oorzaak) 1
- waardoor minder water in een keer naar Lichtenvoorde stroomt (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Wonen en winkelen in de binnenstad van Venlo

29	maximumscore 1 Roermond	
30	maximumscore 1 de ligging in de binnenstad van Venlo	
31	maximumscore 2 Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een gevarieerder woningaanbod zal ook leiden tot meer variatie in de bewonerssamenstelling 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • zodat problemen die te maken hebben met de concentratie van economisch zwakkeren / probleemgezinnen verminderen 	1
32	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> • Juiste veranderingen zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De Maasboulevard verandert van een doorgaande weg in een voetgangersgebied. – De parkeerplaats aan de rivier verandert in een parkachtige omgeving. – Dicht bij de Maas komt ruimte voor horecagelegenheden. – Er worden doorgangen in de bebouwing gemaakt (zodat de Maas vanuit de wijk makkelijker te bereiken is). 	3
	<p><i>Opmerking</i> Voor iedere juiste verandering 1 scorepunt toekennen, met een maximum van 3 scorepunten.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Deze veranderingen samen maken van het gebied aan de Maas een geschikte ontmoetingsplek 	1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 en 2 vrij naar: www.millenniumdoelenatlas.nl

Opgave 3

bron 1 bron: Cito

Opgave 4

bron 1 bron: Ministry of Environment and Forestry of Turkey, Turkish National Action Program on Combating Desertification, Ankara, 2006

bron 2 vrij naar: <http://www.unccd.int/actionprogrammes>

Opgave 5

bron 1 vrij naar: <http://www.infomine.com/minesite>

bron 2 vrij naar: akrockefeller.com

Opgave 7

bron 1 bron: Grote Topografische Atlas van Nederland, deel 3, 1997

Opgave 8

bron 1 bron: Grote Topografische Atlas van Nederland, deel 4, 1997

bron 2 vrij naar: www.Venlo.nl/gemeente_en_beleid

bron 3 vrij naar: Gemeente Venlo - Q4, januari 2008